

УДК 347.77:347.78

С. С. Драганов

аспірант

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,

кафедра цивільно-правових дисциплін

Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна

ВИЗНАЧЕННЯ МЕЖ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ І ПАТЕНТНИХ ПРАВ: ЗАГАЛЬНІ ЗАУВАЖЕННЯ

Статтю присвячено аналізу питань, пов'язаних із проблемою визначення меж захисту авторських і патентних прав.

Метою статті є виявлення та характеристика меж захисту в авторському та патентному праві та визначення поняття таких меж.

Ключові слова: захист авторських і патентних прав, межі захисту авторських і патентних прав, визначення меж захисту авторських і патентних прав.

Постановка проблеми. Становлення України як європейської держави з високим рівнем розвитку науки і техніки та її інтеграція до європейського співтовариства зумовлює пошук нових підходів у сфері захисту прав інтелектуальної власності. Сьогодні Україна є державою, в якій активно розвивається мистецтво (музичне, літературне, хореографічне, образотворче, кінематографічне, театральне тощо), яке має великий авторитет у світі. Авторське право охороняє всі форми вираження творів — від літературних і художніх (романи, поеми, музичні, аудіовізуальні, фотографічні твори, карти, плани, ескізи тощо) до компіляцій і комп'ютерних програм. Жодна інша галузь законодавства не залежить настільки від науково-технічного розвитку, як авторське право, сфера дії якого постійно розширюється внаслідок виникнення і поширення нових технологій. Ще одним із важливих інститутів права інтелектуальної власності (далі — ПІВ) є інститут права промислової власності, який, на відміну від авторського права, яке переважно стосується духовного світу людей, охоплює відносини, пов'язані з результатами науково-технічної творчості.

Стрімкі темпи розвитку вітчизняної науки, техніки та пов'язаних з цим процесів у різних галузях суспільного життя обумовлюють актуальність питань захисту продуктів цього розвитку — результатів інтелектуальної і творчої праці та прав авторів і патентовласників. Втім, можна з упевненістю стверджувати, що на сьогодні рівень захисту авторських прав і прав, які випливають з отриманих патентів, ще не можна визначити як високий. Такий стан справ щодо захисту ПІВ зумовлений різними факторами — від небажання авторів, винахідників та інших осіб, чий права порушені, звертатися до суду за захистом, до, взагалі, погіршення соціально-економічної ситуації в країні, зростання рівня злочинності тощо. Тим більше, відсут-

ність чіткого уявлення про межі такого захисту у разі порушення ПІВ негативно впливає на його ефективність.

Таким чином, зважаючи на вищевикладене, питання захисту в патентному та авторському праві й визначення меж цього захисту є актуальним і своєчасним та потребує комплексного дослідження.

Ступінь розробленості проблеми. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що останнім часом науковці зосереджують значну увагу на проблемах захисту прав інтелектуальної власності. Причому це фахівці у різних галузях наукових знань — цивільного права, адміністративного права, кримінального права, нотаріату, митного права тощо.

Загальні питання захисту ПІВ вивчали такі науковці, як: С. Г. Гордієнко, О. П. Орлюк, В. С. Дроб'язко, А. В. Міндул, Ю. М. Капіца, Н. С. Кузнецова, О. А. Підпригора, О. Д. Святоцький, О. І. Харитонова, О. О. Штефан, та ін. Процесуальні аспекти захисту ПІВ досліджували: Г. О. Андрощук, Д. Д. Луспеник, В. С. Москаленко, С. О. Пархомчук, Д. М. Притика, Р. Б. Шишка та ін.

Проблемні питання цивільно-правового захисту ПІВ досліджували: З. В. Сальнікова, Р. Є. Еннан, Т. Л. Постригань, О. В. Ришкова, А. С. Штефан, Г. О. Ульянова та ін. Адміністративно-правовому захисту прав суб'єктів інтелектуальної власності присвятили свої праці: О. В. Тандир, О. П. Світличний, Ф. О. Кіріленко, І. С. Кравченко та ін. Кримінально-правовий захист права інтелектуальної власності в Україні вивчали: А. М. Коваль, М. І. Мельник, О. О. Тарасова та ін. Захист ПІВ у митній справі досліджували такі науковці, як: Н. І. Білах, О. В. Гашицький, Ю. М. Дьомін, О. М. Тропіна, О. О. Зотенко, І. М. Коросташова, В. А. Свирида та ін.

Однак, незважаючи на достатню розробленість вищезазначених проблем, науковці майже не досліджували питання меж захисту ПІВ, у тому числі в патентному та авторському праві. Значна увага вчених була зосереджена на характеристиці форм, способів захисту, порядку захисту прав авторів і патентовласників. На сьогодні відсутні комплексні дослідження меж захисту в патентному та авторському праві, а знання про часові, територіальні межі такого захисту, коло осіб і органів, які здійснюють захист та мають право на захист, не систематизовані і мають фрагментарний характер

Тому *метою статті* є виявлення та характеристика меж захисту в авторському та патентному праві та визначення поняття таких меж.

Виклад основного матеріалу. Аналіз меж захисту ПІВ взагалі та в патентному і авторському праві, зокрема, слід починати, перш за все, з чіткого визначення поняття «захист прав інтелектуальної власності» та дослідження системи такого захисту.

У вітчизняній юридичній літературі термін «захист прав» вживається зазвичай у зв'язку з порушенням суб'єктивних прав суб'єкта правових відносин. Статтею 55 Конституції України [1] гарантується право громадян звернутися до суду за захистом своїх порушених прав і свобод.

Як зазначає Ю. Якименко, захист — це сукупність заходів, які спрямовані на визнання та відновлення прав, а також на припинення порушень

прав. Ці заходи можуть застосовуватися як правомочною особою чи компетентним органом самостійно, так і за зверненням правомочної особи [15, с. 37].

Крім того, вважається, що захист прав за змістом є складовою частиною охорони прав, а поняття «захист» і «охорона» співвідносяться між собою як частина і ціле. Втім, зокрема, у законодавстві про патентні права та авторське право і суміжні права не завжди ці терміни розрізняються, але й повністю не ототожнюються.

Так, у Законі України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 р. № 3687-ХІІ [3] окремими розділами регламентуються питання охорони винаходів (корисних моделей) і захисту порушених прав — розділом II «Правова охорона винаходів (корисних моделей)» і розділом VII «Захист прав» відповідно. Відповідно до статті 34 цього Закону порушенням прав власника патенту вважається будь-яке посягання на права власника патенту, передбачені статтею 28 цього Закону, що тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством України. Способи захисту прав встановлені статтею 35 цього Закону, відповідно до якої захист прав на винахід (корисну модель) здійснюється у судовому та іншому встановленому законом порядку.

Щодо авторських прав, то у преамбулі Закону України «Про авторське право та суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ [4] вказується, що цей Закон охороняє особисті немайнові права і майнові права авторів та їх правонаступників, пов'язані із створенням та використанням творів науки, літератури і мистецтва — авторське право, і права виконавців, виробників фонограм і відеограм та організацій мовлення — суміжні права. Окремий розділ V цього Закону має назву «Захист авторського права і суміжних прав» та починається зі статті 50, в якій дається перелік порушень авторського права і (або) суміжних прав, що дає підстави для судового захисту. Відповідно до статті 51 Закону України «Про авторське право та суміжні права» захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав здійснюється в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством.

На думку А. Штефана, внаслідок порушення авторського права у особи, яка є його власником, виникає право на захист. При реалізації права на захист заінтересована особа в межах, встановлених законом, самостійно обирає форми, засоби та способи, за допомогою яких вона прагне захистити свої порушені права [13, с. 41].

О. Штефан констатує, що способи захисту мають бути закріплені як матеріально-правові вимоги, міри примусового впливу, за допомогою яких здійснюється відновлення (визнання) порушених прав (інтересів) та вплив на правопорушника [14, с. 10–11].

У науковій юридичній літературі та у світовій практиці захист права інтелектуальної власності прийнято поділяти на два види — юрисдикційний і неюрисдикційний.

Щодо юрисдикційного захисту ПІВ, слід зазначити, що він здійснюється в судовому порядку судом та іншими уповноваженими на це держав-

ними органами. Сутність цього захисту полягає в тому, що суб'єкт права інтелектуальної власності, право якого порушено, звертається до належного державного органу за захистом, який у разі необхідності і надає такий захист [8].

У свою чергу, юрисдикційні способи захисту права інтелектуальної власності поділяються на такі види, як: цивільно-правовий, кримінально-правовий і адміністративно-правовий способи захисту.

Цивільно-правові способи захисту ПІВ є передбаченими законом матеріально-правовими заходами примусового характеру, за допомогою яких здійснюється визнання або відновлення порушених прав та інтересів авторів об'єктів промислової власності або власників прав на них, припинення порушень, а також майновий вплив на порушників [11, с. 386].

Такі способи захисту прав на об'єкти патентних і авторських прав встановлені статтями 16 і 432 Цивільного кодексу України [2] (далі — ЦК України). Згідно зі ст. 16 ЦК України, кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу. Суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом. Отже, якщо між сторонами відсутній договір, порушене або не визнане право підлягає захисту в судовому порядку лише у спосіб, встановлений законом [9, с. 139].

Відповідно до статті 16 ЦК України способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути: 1) визнання права; 2) визнання правочину недійсним; 3) припинення дії, яка порушує право; 4) відновлення становища, яке існувало до порушення; 5) примусове виконання обов'язку в натурі; 6) зміна правовідношення; 7) припинення правовідношення; 8) відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди; 9) відшкодування моральної (немайнової) шкоди; 10) визнання незаконними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб.

Відповідно до ст. 432 ЦК України кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до ст. 16 цього Кодексу.

Суд у випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення, зокрема, про:

1) застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;

2) зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорт чи експорт яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності;

3) вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності та знищення таких товарів;

4) вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності або вилучення та знищення таких матеріалів та знарядь;

5) застосування разового грошового стягнення замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмір стягнення визначається відповідно до закону з урахуванням вини особи та інших обставин, що мають істотне значення;

6) опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення.

На нашу думку, якщо мова йде про право на звернення до господарського суду та вирішення господарського спору, то окремо можна виділити господарсько-правові способи захисту прав інтелектуальної власності.

Далі зазначимо, що кримінально-правовий захист патентних і авторських прав передбачений нормами Кримінального кодексу України (далі — КК України). Стаття 176 КК України присвячена захисту авторського права і встановлює кримінальну відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав. У ст. 177 КК України передбачена відповідальність за привласнення авторства на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

І, нарешті, зміст адміністративного способу захисту полягає у розгляді та вирішенні скарг та заяв у апараті державного управління, його компетентними органами і працівниками, а судами — лише як виняток [15, с. 39].

Іншим, неюрисдикційним, способом захисту патентних і авторських прав у теорії ПІВ вважається позасудовий захист, який здійснюється особою, право якої порушено, самостійно, але в межах закону.

Серед науковців існує думка, що особливістю захисту права промислової власності є те, що зазначена система передбачає процедури опротестування видачі патентів чи інших неправомірних дій. Такі процедури передбачені законодавством багатьох країн і здійснюються самими патентними відомствами, які розглядають протести і приймають щодо них рішення. Найчастіше опротестовуються видачі патентів. У деяких країнах допускається подання протесту ще до видачі патенту [8]. Наприклад, глава 12 Закону США про патенти регулює порядок оскарження рішення про відмову у видачі патенту. Згідно з § 134 особа, якій двічі було відмовлено у видачі патенту, може оскаржити рішення старшого експерта в Палаті апеляцій з патентних спорів. Не згодний з рішенням Палати заявник може подати апеляцію до Апеляційного суду США федерального округу Колумбія. Проте, подаючи апеляцію, заявник позбавляється права на подання цивільного позову Комісару окружного суду США округу Колумбія. Як бачимо, незадоволений заявник має альтернативу: оскаржити рішення в Апеляційному суді або ж подати цивільний позов Комісару окружного суду [10, с. 7–8]. Однак варто зауважити, що законодавство деяких країн взагалі не допускає оскарження рішення про невидачу патенту.

До цього слід додати, що захист права інтелектуальної власності, у тому числі патентних і авторських прав, можна розглядати в широкому і вузькому сенсі — як систему заходів (на міжнародному і національному рівні), спрямованих на протидію порушенням цих прав, та як дії, спрямовані на захист порушеного права конкретної особи відповідно.

Ю. Якименко вірно зазначає, що жоден із загальних засобів захисту не може застосовуватися до всіх без винятку цивільних прав, зокрема авторського права та суміжних прав; застосування тих чи інших способів захисту завжди визначається індивідуально, виходячи із характеру авторського права і суміжних прав, ступеня їх порушення [15, с. 38].

Від способів захисту ПІВ слід відрізнити межі захисту ПІВ. Межі захисту ПІВ можна визначити як границі діяльності відповідних осіб та органів, які встановлюються за певними критеріями. Вважаємо, такими критеріями можуть бути: часові рамки захисту; суб'єктний склад, тобто коло осіб, які мають право на захист і осіб, які його здійснюють; об'єкт, предмет захисту тощо.

Межі захисту в патентному і авторському праві можна розглядати у різних аспектах, одним з яких є визначення часових меж, в рамках яких відбувається захист, тобто мається на увазі момент початку повноцінного захисту (подання позову до суду) і кінцевий момент завершення захисту (ухвалення рішення у справі). Цікавою є думка, що захист об'єкта інтелектуальної власності варто починати зі встановлення факту, чи сам об'єкт не порушує чийось прав на території його потенційного використання. Для цього слід здійснити пошук на тотожність та схожість торгових марок, патентні дослідження в сфері винаходів та корисних зразків. Інструменти захисту права слід обирати відповідно до національного законодавства відповідної країни та міжнародних актів, учасником яких вона є [16, с. 144].

Варто зазначити, що для захисту прав у патентному та авторському праві важливе значення має виокремлення об'єктів авторського чи патентного права, на які поширюється захист. Слід мати на увазі, що авторське право захищає зовнішню форму вираження об'єкта (твір, малюнок, збірник, фотографія та інше), тобто їхнє «матеріальне втілення». Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі. Філософський аналіз співвідношення ідеї та втілення ідеї вперше здійснив Іммануїл Кант у 1785 році у своєму трактаті «*Von der Unrechtmäßigkeit des Büchernachdrucks*» [18].

У світовій та вітчизняній практиці вироблений підхід, за яким основними об'єктами патентного права є винахід, корисні моделі та промислові зразки. До винаходів, зокрема, належать продукти (пристрої, речовини, штами мікроорганізмів, культури клітин рослин і тварин тощо), процес (спосіб), а також нове застосування відомого продукту чи процесу.

Залежно від того, що підлягає захисту, зовнішній вигляд чи технічне рішення, яке полягає в основі продукту, обирається відповідний патент; так зовнішній вигляд продукту можна захистити патентом на промисловий зразок, а технічне рішення — патентом на винахід або корисну модель. Слід враховувати, що не у всіх країнах є поняття корисної моделі, зокрема в США можна отримати патент лише на винахід і промисловий зразок [16, с. 143].

Патент — документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку [7]. Р. Мердженс зазначає, що значення патентів полягає у тому, що суспільство надає винахіднику право власності на його винахід, а винахідник в обмін на це надає суспільству інформацію про винахід [17, с. 807].

Захист ПІВ у більшості випадків здійснюють відповідні органи, тому визначення меж захисту патентних і авторських прав необхідно встановлювати, виходячи з того, якими органами він здійснюється.

Відомо, що функції захисту патентних і авторських прав в Україні виконують такі державні органи, як Державна служба інтелектуальної власності, Державна фіскальна служба України, Антимонопольний комітет України, Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України тощо.

Таким чином, необхідно встановити коло осіб, органів, які здійснюють захист патентних і авторських прав. Крім того, у кожному конкретному випадку потрібно визначити повноваження органів, які здійснюють захист. Наприклад, органи доходів і зборів здійснюють захист ПІВ при переміщенні товарів через митний кордон України, суд виносить рішення за розглядом справи про порушення відповідних прав тощо.

З іншого боку, важливо визначити коло осіб, які мають право на захист авторських прав чи прав, пов'язаних з отриманням патенту. В авторському праві — це автор (співавтор) твору, правонаступники, спадкоємці авторів; у патентному праві — це фізичні і юридичні особи, у т.ч. автори об'єктів винаходів, промислових зразків, патентовласники та ін.

Крім цього, досліджуючи процесуальні аспекти меж захисту авторських прав, прав на винаходи, промислові зразки тощо при їх порушенні, потрібно вирішити питання про відмежування цивільної юрисдикції від господарської, адміністративної від кримінальної. Вважаємо, в цьому аспекті важливо встановити функціональні межі захисту, задля того, щоб уникнути дублювання, змішування функцій різних органів, що здійснюють захист.

Деякими авторами визначаються законодавчі межі захисту ПІВ. Так, Г. В. Черевко зазначає, що ефективний захист ПІВ здійснюється також в межах антимонопольного законодавства України. Вчений констатує, що відповідно до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», Антимонопольний комітет України, який має розгалужену систему регіональних представництв, здійснює захист ПІВ в адміністративному порядку [12, с. 331].

На нашу думку, межі захисту авторських і патентних прав можна також визначати за принципами правової охорони — за національним режимом, режимом найбільшого сприяння тощо.

Наприклад, Паризька конвенція про охорону промислової власності включає чотири групи положень стосовно цих принципів:

1) положення щодо національного режиму, які передбачають, що члени Конвенції забезпечують представникам інших країн-учасниць таку ж охорону промисловості, яку вони надають власним громадянам;

2) положення щодо права пріоритету, згідно з яким формальна заявка на право промислової власності, зареєстрована заявником в одній із країн-учасниць, дає підставу цьому заявникові протягом встановленого періоду подати заявку про таку ж охорону у всіх інших країнах-учасницях;

3) положення щодо загальних правил у галузі охорони та захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, якими країни-учасниці Угоди повинні керуватися у своїй законотворчій діяльності;

4) положення щодо інституційного оформлення реалізації основних ідей Конвенції.

При цьому вважається, що найбільш важливими принципами Паризької конвенції є такі: принцип національного режиму, принцип конвенціонального пріоритету [5, с. 326, 327].

Слід зазначити, що встановлення територіальних меж захисту пов'язано з тим, що об'єкт ПІВ може бути створений в одній країні, а використовуватися (реалізовуватися) в інших країнах. С. О. Якшин стверджує, що на сьогодні створена і успішно функціонує міжнародна система захисту ПІВ.

Більшість країн вживають заходи, направлені на забезпечення захисту прав інтелектуальної власності як на власній території для іноземних правовласників, так і на територіях інших країн для правовласників — резидентів (громадян) цієї країни. Зокрема, у процесі співробітництва між державами у сфері захисту прав інтелектуальної власності укладаються багатосторонні та двосторонні міжнародні угоди, що є одним із джерел права інтелектуальної власності [16, с. 141].

Підкреслимо, що європейці та американці давно зрозуміли, що захищатися легше в колективі, і багато власників прав інтелектуальної власності давно згуртувалися в національні, регіональні та міжнародні організації, найбільша з яких — Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO, www.wipo.int). Міжнародний захист створює стабільність на ринку продуктів інтелектуальної праці. У даний час WIPO об'єднує вже 171 державу.

У порівнянні із судами WIPO пропонує менш дорогую альтернативу у вигляді свого Центру арбітражу та посередництва, в якому близько 750 посередників або арбітрів із 66 країн можуть виконати процедуру врегулювання спірних питань згідно з правилами WIPO будь-якою мовою, в будь-якій країні, згідно з її законодавством. Причому, завдяки наявності он-лайн системи, конфліктуючим сторонам не обов'язково фізично бути присутнім в одному місці, що також прискорює і здешевлює процедуру вирішення спору.

Висновки. Система охорони патентних і авторських прав повинна містити у своєму складі ефективну систему захисту цих прав, який має певні межі.

На підставі викладеного, можна сформулювати визначення поняття меж захисту патентних і авторських прав, під якими слід розуміти межі діяльності відповідних осіб та органів, які встановлюються за критеріями часових, територіальних рамок захисту, суб'єктивним складом, об'єктом, предметом захисту тощо.

Межі захисту патентних і авторських прав потрібно розглядати у таких аспектах, як: визначення часових меж, в рамках яких відбувається захист, тобто мається на увазі момент початку повноцінного захисту і кінцевий момент завершення захисту; виокремлення об'єктів авторського чи патентного права, на які поширюється захист; встановлення кола осіб, органів, які здійснюють захист (самозахист); встановлення кола осіб, які мають право на захист авторських прав чи прав, пов'язаних з отриманням патенту; визначення повноважень органів, які здійснюють захист (суду та ін.); окреслення законодавчих меж захисту, в рамках яких відбувається захист; встановлення територіальних меж та формулювання принципів міжнародної правової охорони об'єктів патентного чи авторського права.

Список літератури

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № № 40–44. — Ст. 356.
3. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Текст] : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-ХІІ (в ред. Закону України № 1771-ІІІ від 01.06.2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 37. — Ст. 307.
4. Про авторське право і суміжні права [Текст] : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ (в ред. Закону № 2627-ІІІ від 11.07.2001 р.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 43. — Ст. 214.
5. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність [Текст] / В. Д. Базилевич : підручник. — 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2008. — 431 с.
6. Валле В. Творчий конфлікт [Текст] / В. Валле // Український юрист. — К. : Юридическая практика, 2012. — № 5. — С. 54–55.
7. Стаття з Вікіпедії [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Патент>. — Дата доступу : 14.12.2016 р.
8. Підопригора О. А. Право інтелектуальної власності / О. А. Підопригора [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://uristinfo.net/avtorskoe-pravo/243-pravo-intelektualnoyi-vlasnosti-pidoprigora-oa/6519-zahist-prava-intelektualnoyi-vlasnosti.html>. — Дата доступу : 14.12.2016 р.
9. Постригань Т. Л. Разове стягнення як спосіб захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності [Текст] / Т. Л. Постригань // Вітчизняний та світовий досвід правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності : зб. наук. праць за матер. Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції / За заг. ред. О. В. Черевка, О. П. Орлюк. — Черкаси : Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2015. — С. 138–140.
10. Потехіна В. Охорона винаходів у законодавстві України і США / В. Потехіна. — 2005 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.viravallee.com/articles/5.pdf>. — Дата доступу : 14.12.2016 р.
11. Право інтелектуальної власності [Текст] : акад. курс : підруч. для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. — К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. — 696 с.
12. Черевко Г. В. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Черевко. — К. : Знання, 2008. — 412 с.
13. Штефан А. Цивільно-правові способи захисту авторського права і суміжних прав [Текст] / А. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2009. — № 2. — С. 41–51.
14. Штефан О. Дещо до питання про порушення у сфері авторського права [Текст] / О. Штефан // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2009. — № 6. — С. 3–13.
15. Якименко Ю. Способи захисту авторських прав [Текст] / Ю. Якименко // Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Серія «Юридичні науки». — 2015. — № 1 (6). — С. 37–41.

16. Якшин С. О. Міжнародні механізми захисту прав інтелектуальної власності [Текст] / С. О. Якшин // Вітчизняний та світовий досвід правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності : зб. наук. праць за матер. Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції / За заг. ред. О. В. Черевка, О. П. Орлюк. — Черкаси : Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2015. — С. 141–144.
17. Merges R. Commercial success and patent standards: Economic perspectives on innovation / R. Merges // California Law Review, vol. 76, 1988. — P. 805–876. [Electronic resource]. — Access mode : <http://scholarship.law.berkeley.edu/californialawreview/vol76/iss4/2>. — Access date: 15.02.2016.
18. Kant I. Von der Unrechtmäßigkeit des Büchernachdrucks [Text] / I. Kant // Berlinische Monatsschrift — 1785. — № 5. — S. 403–441.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2016

С. С. Драганов

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова,
кафедра гражданско-правовых дисциплин
Французский бульвар, 24/26, Одесса, 65058, Украина

ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПРЕДЕЛОВ ЗАЩИТЫ АВТОРСКИХ И ПАТЕНТНЫХ ПРАВ: ОБЩИЕ ЗАМЕЧАНИЯ

Резюме

В статье проведен анализ вопросов, связанных с проблемой определения пределов защиты авторских и патентных прав.

Автор приходит к выводу, что под пределами защиты авторских и патентных прав понимаются пределы деятельности соответствующих лиц и органов, осуществляющих указанную защиту. В качестве критериев определения пределов защиты авторских и патентных прав предлагается рассматривать: временные рамки защиты; субъектный состав, то есть круг лиц, имеющих право на защиту, и лиц, осуществляющих ее; объект, предмет защиты и т. д.

Обращается внимание на то, что пределы защиты авторских и патентных прав можно также определять по принципам правовой охраны — по национальному режиму, режиму наибольшего содействия и т. д. Большое значение имеет установление законодательных пределов защиты, в рамках которых происходит защита, установление территориальных пределов и формулирование принципов международной правовой охраны объектов патентного или авторского права.

Ключевые слова: защита авторских и патентных прав, пределы защиты авторских и патентных прав, определение пределов защиты авторских и патентных прав.

S. S. Draganov

Odessa I. I. Mechnikov National University,
The Department of Civil Law Disciplines
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

**DELIMITATION OF COPYRIGHT AND PATENT RIGHTS: GENERAL
REMARKS**

Resume

The article analyzes the issues related to the problem of determining the boundaries of copyright and patent rights.

The author concludes that under the limits of copyright and patent rights are understood boundaries of the persons and bodies carrying out specified protection. As the criteria for determining the boundaries of copyright and patent rights proposed to consider: the time frame protection; the subjective part, that the range of persons entitled to protection, and the people who carry it; object, object protection.

Attention is drawn to the fact that the scope of copyright and patent rights can also define the principles of legal protection — for national treatment, most favored more. Of great importance is defining the boundaries of legislative protection, within which there is protection, setting territorial boundaries and the formulation of the principles of international legal protection of a patent or copyright.

Key words: copyright and patent rights, the limits of copyright and patent rights, the definition of the boundaries of copyright and patent rights.